

ANNE BABALARA ÖNERİLER

Tekerlemeleri Keşfedin

Tekerlemeler, tıpkı şarkı söylemek gibi dil gelişiminin anahtarıdır. Tekerlemeler, bize hayatın ritmini hatırlatır ve bu yüzden herkes tarafından çok sevilir. Dilin gelişimine önemli katkılar sağlayan, okumayı sevdiren, kafiyeli, şiirsel ifadelerdir. Oyunların da vazgeçilmez unsurları arasında yer alan çocuk şarkıları, çocuk şiirleri ve tekerlemeler; çocukta sadece dilin gelişimini değil, duyguların ve hayal gücünün gelişimini de destekler.

SORULAR SORUN

“Yemeğini şimdi mi istiyorsun?” ya da “Hangi kitabı okumak istersin? Bana göster” gibi. İstedığı bir nesneyi hemen vermeyip neyi istiyorsun diye sorup onun söylemesi için zaman ve fırsat verin. Eğer cevap gelirse neyi istiyorsa onun adını siz de tekrarlayarak söyleyin. Bu da çocuklarda dil gelişimini desteklemek için yarar sağlar.

Onunla Şarkılar Söyleyin

Sesleri ayırt etmeleri, ezberlemeleri, hafızalarını geliştirmeleri ve kelime dağarcıklarını genişletmeleri için onları şarkılarla destekleyerek dil gelişimlerine gerçekten yardımcı olabilirsiniz. Okumada olduğu gibi, bir şarkı satırının sonundan önce duraklayın, çocukların boşluğu doldurmasını sağlayın – örneğin, “Küçük kurbağa, küçük kurbağa... (kuyruğun nerede)”- Hem siz söyleyin, hem birlikte söyleyin hem de ona çeşitli araçları -YouTube, müzik cd’leri, müzikli oyuncaklar... vb.- kullanarak çocuk şarkıları dinletin.

Ona Okuyun

Erken yaşlarda çocuklarımıza kitap okumak dil gelişimi için son derece etkilidir. Mümkünse her gün kitap okumaya çalışın (kitap okumak altı aydan küçük bebekler için bile yararlıdır, ancak özellikle 2-6 yaş arasında çok etkilidir). Okurken kelimeleri işaret edin. Bu, çocukların konuşulan kelimeyi yazılı kelimeye bağlamasına ve okuryazarlık gelişimine yardımcı olur. Çocuğu konuşmaya teşvik etmek için okuduğunuz her sayfa hakkında konuşun. Onunla bilmediği kelimeler hakkında konuşun, ona kelimelerin ne anlama geldiğini bilip bilmediğini sorun ve bilmiyorsa açıklayın.

“DİLİMİZİN ZENGİNLİKLERİ PROJESİ

Sözlük Özgürlüktür

2023

DİLİMİZİN ZENGİNLİKLERİ PROJESİ

“Sözlük Özgürlüktür”

“Bir dildeki sözlerin bütünü; söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, kelime hazinesi, kelime kadrosu, vokabüler” olarak tanımlanan söz varlığı, bireyler arası iletişim için çok önemlidir. Söz varlığı, aynı zamanda bireyin öğrenme yaşantısı boyunca depoladığı birikimi ifade etmektedir. Söz varlığının önemi sadece bununla sınırlı kalmayıp bireyin anlama ve anlatma becerisini de etkilemektedir.

Sözcük ile kavram arasında yakın bir ilişki mevcuttur. Sözcük söylendiğinde onu karşılayan kavram akla gelir. Bunun gerçekleşebilmesi için de bireyin o sözcüğün anlamına hâkim olması ve sözcükle ilgili kavramı gözünün önüne getirebilmesi, zihninde canlandırabilmesi gerekir.

Sözcük ve kavram zenginliği aynı zamanda düşünce zenginliğine işaret eder. İnsanın sözcük ve kavram yönünden zengin bir birikime sahip olması, düşüncede de zengin olmasını sağlar. Öğrencilerimiz için söz varlığını en verimli şekilde artırmayı ve kullanmayı sağlayacak ortam ise okullardır.

Dilimizin Zenginlikleri Projesi; okullarda yapılacak söz varlığını zenginleştirme çalışmaları ile öğrencilerin dilimizin zenginliklerini tanımasını, kültür taşıyıcısı olan sözcüklerimizle buluşmasını, buna bağlı olarak da dili iyi kullanmasını ve düşünce dünyasını geliştirmesini amaçlamaktadır.

Bu sayede öğrencilerimiz dilimizin seçkin ve özgün eserlerini tanıyacak, eserlerimizde geçen sözcüklerin derinliklerini (çeşitli anlamlarını) öğrenecek; milletimizin kültürünü, birikimini, düşünce dünyasını ve hayat tarzını söz varlığımızın içinde yeniden keşfedecektir.

OKUL ÖNCESİ DÖNEM DİL GELİŞİMİ

3-4 yaş grubu dil gelişimi:

- Günlük yaşamımızda kullandığımız, içmek, açmak, kapamak, uyumak gibi eylemleri belirten resimleri isimlendirebilir.
- Özellikleri belirtilen nesnelere getirebilir.
- İki eylem gerektiren direktiflere uyabilir.
- Çevresindeki nesnelere tanır ve onları adlandırabilir.
- Söyleme bile dokuz yüze yakın kelimeyi anlayabilir.
- İki ayrı nesnelere eylemi gerektiren emirleri yerine getirebilir.
- Beş kelimeli cümle kurarak konuşabilir.
- Zamirle kendisini ifade edebilir.
- Sesinin tonunu ve hızını ayarlayarak konuşabilir.
- Yaptığı bir resmi anlatabilir.
- Kendi kendine konuşur ve çok soru sorar.
- On sekiz adet nesne kartı içinden en az on tanesinin ne olduğunu söyleyebilir.
- Altı kelimelik bir cümleyi, söylendikten sonra tekrarlayabilir.
- Bir hikâyeye oluşturup anlatabilir.
- Olayları birbirine bağlayıp olan biteni anlatabilir.

4-5 yaş grubu dil gelişimi:

- Özellikleri belirtildiğinde vücudunun kısımlarını gösterebilir.
- Resimleri mantıklı bir şekilde açıklayabilir.
- Tek başına 3-4 mısralık basit şarkılar söyleyebilir.
- Düzgün ve tam cümleler kurabilir.
- Yedi kelimededen oluşan cümleler kurabilir.
- Geçmiş, şimdiki ve gelecek zamanları doğru olarak kullanabilir.
- On sekiz adet değişik nesne resminden on dört tanesinin ismini söyleyebilir.
- Yakın zamanda yaşanmış olayları anlatıp, olaylar arasında ilişki kurabilir.
- Ev adresini söyleyebilir.
- Kaç yaşında olduğunu söyleyebilir.
- Sürekli olarak "neden, ne zaman, nasıl" gibi sorular sorabilir.
- Kelimelerin anlamlarını merak ederek ne olduğunu sorabilir.
- Gerçekleri hayalleriyle karıştırarak hikâyeler anlatabilir.
- Artık konuşmalarında bebeksi konuşmalara yer vermem veya çok az konuşur.